

BILAGA 5 MILJÖBEDÖMNING MED MILJÖKONSEKVENSS- BESKRIVNING (MKB) AV AVFALLSPLAN

För Klippan, Perstorp och Örkelljunga kommuner

2023-05-03

Icke – teknisk sammanfattning

Klippan, Perstorp och Örkelljunga kommuner har tagit fram en ny gemensam avfallsplan. Avfallsplanen beskriver bland annat nuvarande avfallshantering, mål för minskade avfallsmängder och avfallshantering, åtgärder för att nå målen och hur uppföljning ska ske för att målen ska uppnås.

Avfallsplanen bygger på prioriteringarna som anges i EU:s avfallshierarki, det vill säga att man i första hand bör minska avfallsmängden, i andra hand återanvända produkter, i tredje hand återvinna material, i fjärde hand utvinna energi och bara som sista utväg deponera.

Avfallsplanens mål bidrar till att uppfylla Sveriges nationella miljö kvalitetsmål, etappmål och de globala målen.

Avfallsplanens genomförande bedöms inte leda till att relevanta miljö kvalitetsnormer överskrids.

Positiv miljö påverkan bedöms främst uppstå till följd av ökat återbruk, krav i upphandlingar som leder till avfallsminimering och återbruk och införande av fastighetsnära insamling för samtliga hushåll och sortering i alla kommunala verksamheter. För att uppnå positiv miljö påverkan är det viktigt att de informationsinsatser som genomförs och den utbildning av skolelever som föreslås i avfallsplanen omsätts i förändrade vanor och rutiner så att mängden avfall verkligen minskar och att mängden som materialåtervinns verkligen ökar.

Det är vidare viktigt att kommunernas verksamheter föregår med gott exempel. Alla kommunernas olika verksamheter har ett ansvar för att minska avfallet, sortera och vara förebilder för kommuninvånarna.

Risken för negativ miljö påverkan bedöms som liten vid genomförande av avfallsplanens åtgärder. Negativ miljö påverkan bedöms kunna uppstå främst om mängden transporter ökar, vilket ger upphov till klimatpåverkande gaser och buller. Negativ miljö påverkan kan också uppstå på bebyggelse och kulturmiljö vid förändringar gällande avfallshanteringen.

Sammanfattningsvis bedöms genomförandet av avfallsplanen främst medföra positiv miljö påverkan.

Innehåll

1	INLEDNING.....	5
1.1	Bakgrund.....	5
1.2	Behov av och syfte med miljökonsekvensbedömning.....	5
1.3	Beslut om betydande miljöpåverkan.....	5
1.4	Avgränsningssamråd.....	5
2	AVFALLSPLAN FÖR KLIPPAN, PERSTORP OCH ÖRKELLJUNGA KOMMUNER.....	6
2.1	Avfallsplanens syfte.....	6
2.2	Avfallsplanens innehåll.....	6
2.3	Avfallsplanens förhållande till andra planer och program.....	7
3	METOD FÖR MILJÖBEDÖMNING AV AVFALLSPLANEN.....	8
3.1	Bedömningsgrunder och avgränsningar.....	8
3.1.1	Miljöaspekter och huvudområde.....	8
3.1.2	Geografisk och tidsmässig avgränsning.....	9
3.1.3	Klimatanpassning.....	9
3.1.4	Svårigheter i samband med MKB.....	10
3.2	Alternativ.....	10
3.2.1	Nollalternativet, om avfallsplanen inte genomförs.....	10
3.3	Miljö kvalitetsnormer.....	10
3.4	Globala mål för hållbar utveckling.....	11
3.5	Miljömål inom EU.....	11
3.6	Miljö kvalitetsmål.....	12
3.7	Nationella etappmål.....	12
3.7.1	Avfallsområdet (inklusive cirkulär ekonomi och matsvinn).....	12
3.7.2	Begränsad klimatpåverkan.....	12
3.7.3	Luftföroreningar.....	13
3.8	Nationell avfallsplan.....	13
3.9	Uppfyllelse av miljö kvalitetsmål.....	13
3.9.1	Begränsad klimatpåverkan.....	13
3.9.2	Giftfri miljö.....	13
3.9.3	God bebyggd miljö.....	13
4	BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN.....	14
4.1	Människors hälsa.....	14
4.1.1	Nuläge och förutsättningar.....	14
4.1.2	Negativ miljö påverkan.....	15
4.1.3	Positiv miljö påverkan.....	15
4.1.4	Åtgärder för att minska negativ miljö påverkan eller öka positiv påverkan.....	15
4.2	Materiella tillgångar och resurshushållning.....	15
4.2.1	Nuläge och förutsättningar.....	16
4.2.2	Negativ miljö påverkan.....	16
4.2.3	Positiv miljö påverkan.....	16
4.2.4	Åtgärder för att minska negativ miljö påverkan eller öka positiv påverkan.....	17
4.3	Bebyggelse och kulturmiljö.....	17
4.3.1	Nuläge och förutsättningar.....	17
4.3.2	Negativ miljö påverkan.....	17
4.3.3	Positiv miljö påverkan.....	18
4.3.4	Åtgärder för att minska negativ miljö påverkan eller öka positiv påverkan.....	18
4.4	Luft- och klimatfaktorer.....	18
4.4.1	Nuläge och förutsättningar.....	18
4.4.2	Negativ miljö påverkan.....	19

4.4.3	Positiv miljöpåverkan	19
4.4.4	Åtgärder för att minska negativ miljöpåverkan eller öka positiv påverkan	20
4.5	Förorening och exploatering av mark och vatten	21
4.5.1	Nuläge och förutsättningar	21
4.5.2	Negativ miljöpåverkan	21
4.5.3	Positiv miljöpåverkan	21
4.5.4	Åtgärder för att minska negativ miljöpåverkan eller öka positiv påverkan	21
4.6	Inbördes förhållande mellan ovanstående miljöaspekter	21
5	SAMMANFATTANDE BEDÖMNING	22
5.1	Betydande miljöpåverkan	22
5.2	Nationella och internationella miljömål	22
5.3	Åtgärder mot negativ påverkan	22
6	UPPFÖLJNING	23
7	REFERENSER	24

Utställningshandling

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Den avfallsplan som denna miljökonsekvensbeskrivning (MKB) avser är för Klippan, Perstorp och Örkelljunga kommuner och är en avfallsplan enligt 15 kap. 41 § miljöbalken (1998:808).

1.2 Behov av och syfte med miljökonsekvensbedömning

Behovet av en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) utvärderas vid framtagandet av en avfallsplan enligt miljöbalken och miljöbedömningsförordningen. Syftet med MKB är att integrera miljöaspekter i framtagandet och antagandet av planen. Bedömningen om avfallsplanen innebär betydande miljöpåverkan genomförs utifrån 6 kap. miljöbalken och miljöbedömningsförordningen (SFS 2017:966).

Miljöpåverkan kan vara både positiv och negativ. Kommunernas nya gemensamma avfallsplan har ambitioner att förbättra sortering och förändra beteende i en omfattning som bedöms medföra en betydande positiv miljöpåverkan.

Med ovanstående resonemang som grund görs bedömningen att avfallsplanen kommer att ha betydelse för hållbar utveckling inom såväl resursanvändning som avfallshantering i kommunerna. Genomförandet av avfallsplanen bedöms innebära betydande positiv miljöpåverkan.

1.3 Beslut om betydande miljöpåverkan

Beslut om att planens genomförande kan innebära betydande miljöpåverkan förväntas tas av respektive kommunstyrelse i samband med beslut om utställning av avfallsplanen.

1.4 Avgränsningssamråd

Enligt 6 kap 10 § miljöbalken ska ett avgränsningssamråd hållas med de kommuner, länsstyrelser och andra myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av planen.

Den 9 mars 2023 skickades ett underlag för ett avgränsningssamråd till Länsstyrelsen i Skånes län.

2 Avfallsplan för Klippan, Perstorp och Örskelljunga kommuner

2.1 Avfallsplanens syfte

Syftet med avfallsplanen för Klippan, Perstorp och Örskelljunga kommuner är att:

- att skapa en tydlig riktning för att hushålla med fysiska resurser. Avfallsplanen ska leda till tydliga förbättringar gällande att förebygga att avfall uppstår, minska gifter i kretsloppet och att återanvända och återvinna material.
- att vara ett aktivt verktyg för att öka och stärka samverkan mellan kommunerna.

2.2 Avfallsplanens innehåll

Avfallsplanen har fyra övergripande målområden:

- Förebyggande och återbruk ska öka.
- Förbättrad insamling och sortering.
- God kommunikation och service.
- Minskad spridning av farliga ämnen.

Ur miljösynpunkt bedöms de enskilt viktigaste åtgärderna i avfallsplanen vara att:

- öka mängden saker och material som återbrukas från ÅVC:erna.
- välj ut upphandlingar för vilka ansträngningar ska göras för att hitta och ställa krav på avfallsminimering och återbruk.
- skapa ett forum med regelbundna träffar samt upprätta rutiner för samverkan mellan kommunerna och Närab med fokus på avfallsrelaterade krav i den fysiska planeringen.
- införa fastighetsnära insamling av förpackningar och returpapper för samtliga hushåll.
- säkerställa att källsorteringsmöjligheter finns, och används, i samtliga kommunala verksamheter inklusive kommunala bolag.
- inrätta en tjänst som kan erbjuda utbildning av bland annat skolelever i resurshushållning, avfallshantering och konsekvenserna av nedskräpning.

Avfallsplanen innehåller även följande åtgärder:

- etablera "Fritidsbanken" också i Perstorp och Örskelljunga

- etablera ett fungerande arbetssätt för återbruk av möbler och inventarier inom kommunernas egna verksamheter
- minska användandet av engångsprodukter, framför allt av plast, i kommunala verksamheter
- kommunernas verksamheter ska arbeta aktivt och strukturerat för att matsvinnet ska minska
- ta fram riktlinjer och vägledning för utformande av avfallsutrymmen och transportvägar i den fysiska miljön
- utreda byte till papperspåse för utsortering av matavfall
- inventera och arbeta bort arbetsmiljömässigt besvärliga hämtställen för insamling av avfall
- ställ krav på förnyelsebara bränslen vid upphandling och utförande av avfallstransporter och maskinell hantering av avfall
- utveckla informationen till invånarna gällande återanvändning, avfallshantering och nedskräpning
- inventera och färdigställ riskklassificering av nedlagda deponier enligt MIFO fas 2
- inventera och minska användandet av potentiellt farliga kemikalier inom kommunernas verksamheter
- gör det möjligt att lämna avfall innehållande invasiva växtdelar kostnadsfritt på de ÅVC:er där hanteringen är praktiskt genomförbar
- ta fram en gemensam strategi för alla tre kommunerna för att förebygga nedskräpning och dumpning
- skapa ett forum med regelbundna träffar mellan Närab, kommunerna och Söderåsens miljöförbund med fokus på nedskräpning och dumpning
- erbjuda god tillgång till att sortera och slänga avfall i offentliga miljöer
- öka och förbättra samverkan mellan Söderåsens miljöförbund, tillsynsmyndigheterna inom plan- och byggområdet samt Närab gällande bygg- och rivningslov samt sortering av bygg- och rivningsavfall.

2.3 Avfallsplanens förhållande till andra planer och program

I arbetet med att ta fram avfallsplanen har hänsyn tagits till kommunernas övriga planer, program och policys kopplade till miljö- och hållbarhetsfrågor. I kapitel 2.1 *Bakgrund till utvecklingsområden/mål och åtgärder* i avfallsplanens huvuddokument lyfts de planer och andra styrdokument som

påverkar avfallsarbetet i kommunerna eller har angränsande målområden.
Några av de styrdokument som kopplas till avfallsområdet är:

- kommunernas översiktsplaner
- Perstorps klimat och energiprogram
- Klippans energi- och klimatplan
- hållbarhetsstrategi för Klippan.

3 Metod för miljöbedömning av avfallsplanen

3.1 Bedömningsgrunder och avgränsningar

Syftet med kommunala avfallsplaner är att främja hållbar utveckling. Föreliggande avfallsplan bidrar i huvudsak till positiv miljöpåverkan. Åtgärder i planen syftar till att främja hushållningen med naturresurser genom ökade möjligheter till förebyggande, återanvändning och materialåtervinning av avfall.

3.1.1 Miljöaspekter och huvudområde

I denna MKB fokuserar redovisningen på de mest väsentliga miljöaspekterna och miljöeffekterna av dessa, se nedan. Dessa miljöaspekter är de aktiviteter eller tjänster som omfattas av avfallsplanen och som väsentligen kan påverka miljön. I MKB:n har även hänsyn tagits till kumulativa (samverkande) effekter där det bedömts relevant. Tyngdpunkten i MKB:n ligger på de avfallsfrågor där kommunerna har rådighet över hanteringen och behandlingen av avfallet.

I miljöbalkens 6 kap. 2 § anges de miljöaspekter som ska beaktas vid framtagande av en strategisk MKB. Av dessa bedöms följande miljöaspekter, och därmed miljöeffekterna, vara väsentliga eller eventuellt kunna vara väsentliga för genomförande av avfallsplanen:

- Människors hälsa; här behandlas främst åtgärder för minskat användande av potentiellt farliga kemikalier, minskad nedskräpning samt minskad påverkan från nedlagda deponier.
- Materiella tillgångar och resurshushållning; här behandlas främst åtgärder för att minska mängden avfall samt öka återanvändning och återvinning, t.ex. genom att minska matsvinnet, etablera ett fungerande arbetssätt för återbruk av möbler och säkerställa källsorteringsmöjligheter.
- Bebyggelse och kulturmiljö; här behandlas främst om- och tillbyggnationer på grund av utökad fastighetsnära insamling av förpackningar för flerbostadshus och sorteringsmöjligheter för kommunala verksamheter, på en mycket övergripande nivå.
- Luft och klimatfaktorer; här behandlas främst förebyggande och återvinning, utsläpp från transporter samt möjligheter

gällande att biogas producerat från matavfallet kan ersätta fossila bränslen.

- Föroreningar till mark och vatten; här behandlas främst åtgärder avseende nedlagda deponier samt minskad nedskräpning.

Enligt 6 kap. 7 § miljöbalken är det planens genomförande som ska miljöbedömas, alltså de åtgärder som kommer genomföras för att nå avfallsplanens mål.

Påverkan beskrivs övergripande utifrån vad som har bedömts rimligt med hänsyn till planens innehåll och detaljeringsgrad och den kunskap som finns tillgänglig. Det görs ingen djupgående beräkning av konsekvenser, som det exempelvis görs i en livscykelanalys (LCA).

Miljöpåverkan från de anläggningar i drift som finns inom kommunerna beskrivs inte utan detta hanteras inom ramen för tillståndsprovning/anmälningsärendet och tillsyn för dessa anläggningar.

3.1.2 Geografisk och tidsmässig avgränsning

MKB:n fokuserar på den lokala påverkan i kommunerna. Avfallshanteringen är dock inte enbart lokal. Transporter till anläggningar utanför kommunerna förekommer i stor utsträckning. Dessa transporters miljöpåverkan bedöms dock endast generellt som en del i beskrivningen av transporterna.

Miljöpåverkan som kan antas uppstå till följd av behandling av avfall vid behandlingsanläggningar i andra kommuner eller länder hanteras i tillståndsansökan till dessa anläggningar och berörs inte här.

Bedömningen görs i huvudsak av genomförandet av planen fram till det år som ges av tidsperspektivet för de mål som formulerats i avfallsplanen.

3.1.3 Klimatanpassning

Även om arbetet med att minska klimatförändringarna fortsätter bör anpassning i samhället göras för att kunna hantera de klimatförändringar som redan har skett och som kan komma att ske. I arbetet med framtagande av avfallsplanen samt därtill tillhörande MKB har följande klimateffekter identifierats som på olika sätt kan komma att innebära problem för avfallshanteringen:

- problem med vägar (bärighet) på grund av förändrade vattenförhållanden (exempelvis översvämningar, skred/ras) samt ökad risk för tjälskador.
- problem med nedlagda deponier på grund av förändrade vattenförhållanden (framförallt markvattenförhållanden) som kan medföra exempelvis sättningar eller förorening av grundvatten.
- problem med lukt, mögel och skadedjur på grund av högre temperaturer och även värmeböljor.

- problem med invasiva arter. Vissa invasiva arter gynnas av högre temperaturer och fuktigare klimat.

I arbetet med avfallsplanen har hänsyn tagits till ovanstående klimateffekter bland annat genom åtgärden som syftar till att göra det kostnadsfritt att lämna invasiva arter på ÅVC, vilket är en åtgärd som förebygger att de invasiva arterna hanteras felaktigt.

3.1.4 Svårigheter i samband med MKB

Avfallsplanen är ett strategiskt dokument, i jämförelse med exempelvis en detaljplan som är en fysisk plan. Utfallet av genomförande av planen är därför svårare att kvantifiera och bedöma i jämförelse med exempelvis fysiska åtgärder i en detaljplan.

I ett längre perspektiv krävs genomgripande förändringar av samhällets produktions- och konsumtionsmönster, vilket troligtvis inte kan ske under de år som avfallsplanen gäller. Avfallsplanen är ett viktigt steg på vägen för att på längre sikt kunna uppfylla globala och nationella miljömål, och andra mål som har en koppling till förebyggande av avfall och avfallshantering.

3.2 Alternativ

Enligt 6 kap. 11 § miljöbalken, ska uppgifter om miljöförhållanden och miljöns sannolika utveckling om planen eller programmet inte genomförs, anges i MKB:n.

3.2.1 Nollalternativet, om avfallsplanen inte genomförs

Nollalternativet avser en situation som kan uppstå om föreslagen plan inte beslutas och inte genomförs. Om inte förslaget till ny avfallsplan antas skulle kommunernas tidigare avfallsplan fortsätta att gälla. Uppföljning av denna avfallsplan finns i Bilaga 4 till avfallsplanen.

Det kan konstateras att med nollalternativet skulle ett viktigt verktyg saknas för att fortsätta arbeta för minskade avfallsmängder och ökad återvinning av avfall och flera av de positiva effekter som beskrivs skulle riskera att utebli eller försvinnas. Enligt avfallsförordningen ska en kommunal avfallsplan ses över minst vart fjärde år och vid behov revideras. Nollalternativet innebär därmed att föregående avfallsplan inte skulle uppfylla nu gällande lagstiftning och är således ej ett relevant alternativ.

3.3 Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormer är ett juridiskt bindande styrmedel i miljöbalken som används för att förebygga eller åtgärda miljöproblem. Det finns miljökvalitetsnormer för:

- fisk- och musselvatten (normer för gräns och riktvärden)
- vatten (normer för statusklassificering)
- omgivningsbuller (målsättningsnormer gällande kartläggning och rapportering av bullerkällor)

- utomhusluft (normer för halter).

Miljö kvalitetsnormer och miljö kvalitetsmål beaktas i avfallsplanen genom att planen som helhet syftar till att främja hållbar utveckling och att de åtgärder som kommunerna väljer att göra syftar till tydliga förbättringar gällande att förebygga att avfall uppstår, minska gifter i kretsloppet och att återanvända och återvinna material.

Miljö kvalitetsnormer för fisk- och musselvatten bestäms i förordning SFS 2001:554. Genomförandet av avfallsplanen bedöms inte innebära att miljö kvalitetsnormen för fisk och musselvatten överskrids.

Miljö kvalitetsnormer för vatten (SFS 2004:660) bedöms ej överskridas till följd av planens genomförande.

Miljö kvalitetsnormer för omgivningsbuller (SFS 2004:675) omfattar kartläggning och åtgärdsprogram för större kommuner och vägar för kommuner med över 100 000 invånare. Kommunerna har totalt ca 36 000 invånare. Genomförandet av avfallsplanen bedöms inte bidra till att miljö kvalitetsnormen för omgivningsbuller överskrids.

Kraven på luftkvalitet i utomhusluft bestäms i "Luftkvalitetsförordningen" SFS 2010:477. Genomförandet av avfallsplanen bedöms inte bidra till att miljö kvalitetsnormen för luft överskrids.

3.4 Globala mål för hållbar utveckling

I september 2015 antog FN:s generalförsamling 17 globala mål för hållbar utveckling, den så kallade Agenda 2030¹. Dessa globala mål ska genomföras i FN:s samtliga medlemsländer, däribland Sverige. Vid framtagande av nationella mål tas hänsyn till de globala målen men det bedöms inte innebära behov av någon drastisk förändring av inriktningen på de nationella mål som finns i Sverige och som berör avfallshanteringen. I kapitel 3.5 - 3.9 anges därför de mål på både nationell nivå och EU-nivå som berör avfallshanteringen och som bedöms vara relevanta för kommunernas avfallsplan.

3.5 Miljömål inom EU

Styrmedel och åtgärder på avfallsområdet utvecklas idag i många fall gemensamt inom EU. Målsättningar och strategier på övergripande europeisk nivå är av stor betydelse eftersom det finns direkta kopplingar till den svenska miljöpolitiken. I maj 2018 beslutades om en revidering av EU:s avfallslagstiftning. Ändringarna ska främja en mer cirkulär ekonomi genom minskade avfallsmängder, ökad återanvändning, ökad återvinning samt förbättrad avfallshantering. Bindande avfallsmål som ska uppnås till år 2025, år 2030 och år 2035 ingår också i beslutet.

¹ www.globalamalen.se

3.6 Miljökvalitetsmål

Riksdagen har antagit 16 nationella miljökvalitetsmål. Miljöpåverkan från avfallshanteringen berör främst miljökvalitetsmålen:

- god bebyggd miljö
- begränsad klimatpåverkan
- giftfri miljö.

Uppfyllelse av miljökvalitetsmålen som en följd av kommunernas avfallsplan finns redovisat i kapitel 3.9.

3.7 Nationella etappmål

För närvarande finns det 20 etappmål beslutade av regeringen. Etappmålen är tänkta att vara steg på vägen för uppfyllande av generationsmålet och miljökvalitetsmålen. De etappmål som är mest aktuella för denna MKB listas nedan. Dessa återfinns inom avfallsområdet, klimatpåverkan och luftföroreningar. Förutom de nedan listade etappmålen finns etappmål avseende genetisk mångfald och skydd av områden, etappmål angående hållbar stadsutveckling samt etappmål avseende farliga ämnen som syftar till förbättrad information om farliga ämnen i varor, utveckling och tillämpning av EU:s kemikaliereregler.

3.7.1 Avfallsområdet (inklusive cirkulär ekonomi och matsvinn)

Nedan listas de etappmål inom avfallsområdet som är mest aktuella för denna MKB:

- Öka andelen kommunalt avfall som materialåtervinns och förbereds för återanvändning till 2025.
- Mer bygg- och rivningsavfall materialåtervinns och förbereds för återanvändning till 2025 (minst 70 %).
- Ökad utsortering och biologisk behandling av matavfall till 2023².
- Ökad andel återanvändbara förpackningar till 2026.
- Matsvinnet ska minska mätt i mängd till 2025.
- Livsmedelsförlusterna ska minska och mer ska bli mat till 2025.

3.7.2 Begränsad klimatpåverkan

Nedan listas de etappmål inom klimatpåverkan som är mest aktuella för denna MKB:

- Utsläpp av växthusgaser ska minska med ca 63 % till år 2030 jämfört med 1990.

² En inriktning i linje med etappmålet kan förväntas även efter 2023.

- Utsläpp av växthusgaser ska minska med ca 75 % till år 2040 jämfört med 1990.
- Utsläpp av växthusgaser till år 2045 ska minska till nettonollutsläpp.
- Utsläpp av växthusgaser från inrikes transporter ska minska med minst 70 procent senast år 2030 jämfört med 2010.

3.7.3 Luftföroreningar

Nedan listas det etappmål inom luftförorening som är mest aktuellt för denna MKB:

- Minskning av nationella utsläpp av luftföroreningar till 2025.

3.8 Nationell avfallsplan

I december 2018 antogs den senaste versionen av den nationella avfallsplanen. Den nationella avfallsplanen reviderades under 2020, främst utifrån EU:s avfallspaket. I den nationella avfallsplanen konstateras att Sverige behöver öka takten i omställningen mot cirkulär ekonomi. Den nationella avfallsplanen innehåller inga nya mål, men anger områden som är fortsatt prioriterade att arbeta med; bygg- och rivningsavfall, matavfall, elektronikavfall, textilier, plast samt nedskräpning.

3.9 Uppfyllelse av miljö kvalitetsmål

Etappmålen till miljö kvalitetsmålen och strategierna i den nationella avfallsplanen har varit vägledande i processen att formulera mål och identifiera relevanta nyckeltal i avfallsplanen. Nedan sammanfattas avfallsplanens påverkan på de mest relevanta miljö kvalitetsmålen. Målen och åtgärderna i avfallsplanen kan bidra till flera av miljö kvalitetsmålen. I sammanfattningen nedan anges de typer av åtgärder i avfallsplanen som särskilt bidrar till uppfyllelse av de olika miljö kvalitetsmålen. Sammantaget bedöms de nationella målen påverkas i positiv riktning av avfallsplanens åtgärder om de genomförs.

3.9.1 Begränsad klimatpåverkan

Miljö kvalitetsmålet ”Begränsad klimatpåverkan” beaktas särskilt genom mål och åtgärder för att minska avfallsmängderna och öka återanvändning och återvinning och därmed främja en resurssnål livsstil.

3.9.2 Giftfri miljö

Miljö kvalitetsmålet ”Giftfri miljö”, beaktas särskilt genom mål och åtgärder som syftar till att minska användandet av farliga kemikalier, minska nedskräpningen och genomföra riskklassificering enligt MIFO fas 2 för nedlagda deponier där det senare i förlängningen kan leda till åtgärder för minskad spridning av farliga ämnen.

3.9.3 God bebyggd miljö

Miljö kvalitetsmålet ”God bebyggd miljö” beaktas särskilt genom mål och åtgärder för att minska nedskräpning, planera för en god avfallshantering i

exempelvis detaljplaner samt genom att öka förutsättningarna för mer återbruk.

3.10 Åtgärdsprogram för havsmiljön

Grundat på havsmiljöförordningen (2010:1341) har Havs- och vattenmyndigheten beslutat om en marin strategi och ett åtgärdsprogram för havsmiljön. Den senaste versionen är beslutad 2022 och gäller till 2027. I åtgärdsprogrammet finns en åtgärd (ÅPH 23) som åligger Sveriges kommuner att genomföra: Att vid ändring och uppdatering av de kommunala avfallsplanerna hitta och visa hur avfallshanteringen kan bidra till att minska uppkomsten av marint skräp samt sätta upp målsättningar för ett sådant arbete.

4 Betydande miljöpåverkan

Här bedöms hur genomförandet av avfallsplanen för kommunerna påverkar miljön (miljöeffekterna) och de nationella miljömålen utifrån de föreslagna väsentliga miljöaspekterna för avfallshanteringen. Varje enskilt mål eller åtgärd kommenteras inte (men ibland ges exempel). Bedömningen görs utifrån hur mål och åtgärder inom respektive område sammantaget påverkar miljön och de nationella målen.

4.1 Människors hälsa

Här behandlas främst arbete för att inventera och minska användandet av potentiellt farliga kemikalier, åtgärder för minskad nedskräpning samt insamlingens påverkan genom buller. Konsekvenser för människors hälsa till följd av negativ påverkan på luftkvalitet anges i kapitel 4.4.

Avfallshanteringen ger även upphov till utsläpp till mark och vatten, vilket kan ge effekt på människors hälsa om det sker exponering av farliga ämnen. Hur avfallsplanen påverkar utsläpp till mark och vatten behandlas i kapitel 4.5.

4.1.1 Nuläge och förutsättningar

Potentiella farliga kemikalier kan vara skadliga för människor och miljön, vilket gör att ett minskat användande av farliga kemikalier innebär ett viktigt skydd av människors hälsa.

Nedskräpning på offentliga platser upplevs idag vara ett problem i många kommuner och har därför lyfts fram i den nationella avfallsplanen och i föreskrifterna om kommunal avfallsplanering. En skräpig offentlig miljö kan bidra till upplevelse av otrygga miljöer³. Nedskräpning kan även bidra till diffus spridning av farliga ämnen.

Buller uppstår från avfallshantering i insamlingsledet på flera sätt, exempelvis från både insamlingsfordon och hantering av behållare. Bullret är i dessa fall dock kortvarigt. Buller kan generellt sett ge upphov till störning av människors hälsa genom stress och störd sömn, vilket i sin tur kan leda till

³ Stiftelsen Håll Sverige Rent, www.hsr.se

irritation, trötthet, högt blodtryck och hjärt- och kärlsjukdomar. Det nationella miljö kvalitetsmålet ”God bebyggd miljö” innefattar att störningar från trafikbuller ska minska.

4.1.2 Negativ miljöpåverkan

Negativ påverkan bedöms kunna uppstå på människors hälsa exempelvis genom ökade bullernivåer orsakade av avfallstransporter vid insamlingsplatser och på vägnät.

Omfattningen av den negativa miljöpåverkan vid genomförande av föreslagen avfallsplan bedöms som liten. Införandet av fastighetsnära insamling berör framförallt de flerbostadshus som idag inte har fastighetsnära insamling av förpackningar och returpapper, där transporter för insamling av avfall bedöms kunna öka något. Inga av åtgärderna bedöms påverka bullernivåerna i någon betydande omfattning.

4.1.3 Positiv miljöpåverkan

I avfallsplanen finns åtgärder kopplade till kemikalier där en minskning av användandet av potentiellt farliga kemikalier har en positiv påverkan på människors hälsa.

Positiv påverkan bedöms även kunna uppstå på människors hälsa genom minskad nedskräpning i kommunerna. Minskad nedskräpning innebär positiva effekter i bebyggd miljö och bidrar även till positiv upplevelse vid vistelse i naturen och andra områden, som är viktiga ur rekreationssynpunkt för boende, turister och andra besökande. Det kan även bidra till upplevelse av ökad trygghet. Om aktiviteter som kommunerna identifierar inom den gemensamma strategin för att förebygga nedskräpning och dumpning som ska tas fram får önskat resultat kan detta medföra minskad nedskräpning i kommunerna.

4.1.4 Åtgärder för att minska negativ miljöpåverkan eller öka positiv påverkan

För att minska risken för negativ påverkan på människors hälsa vid genomförande av planen bör det bland annat säkerställas att inga gifter som borde ha fasats ut ur kretsloppet återförs i produkter som återanvänds/återbrukas.

4.2 Materiella tillgångar och resurshushållning

Materiella tillgångar och resurshushållning omfattar hållbar konsumtion, återanvändning och materialåtervinning. Här behandlas främst:

- avfallsförebyggande arbete och återbruk
- införande av fastighetsnära insamling för samtliga hushåll (berör framförallt flerbostadshus) och att säkerställa källsortering i kommunernas verksamheter.

4.2.1 Nuläge och förutsättningar

Matavfall samlas in fastighetsnära i kommunerna i fyrfackskärl (hos villahushåll och fritidshus) eller i separat behållare (flerbostadshus). Insamlat matavfall rötas till biogas och biogödsel i Tekniska verkens anläggning i Linköping. Den förnybara biogasen används i huvudsak som drivmedel, se kapitel 4.4 om påverkan på luft. Biogödseln sprids på produktiv åkermark och ersätter konstgödning.

Insamling av returpapper⁴ uppgick för kommunerna i snitt till 19,6 kg/invånare under 2022. Insamlingen låg därmed över riksgenomsnittet för insamlade mängder på 15 kg/invånare för 2021.

Under 2022 samlades förpackningar⁵ in i en mängd motsvarande ca 46 kg/invånare i Klippan, ca 47 kg/invånare i Perstorp och ca 66 kg/invånare i Örkelljunga. I jämförelse med riksgenomsnittet på 50 kg/invånare innebär det att insamlade mängder förpackningar för Klippan och Perstorp ligger under riksgenomsnittet medan insamlade mängder för Örkelljunga ligger över riksgenomsnittet.

I Klippan finns Fritidsbanken där återanvändning av fritids- och sportutrustning sker vilket är ett gott exempel på återbruk.

4.2.2 Negativ miljöpåverkan

Föreliggande avfallsplan bedöms inte innebära någon negativ miljöpåverkan på materiella tillgångar och resurshushållning.

4.2.3 Positiv miljöpåverkan

Positiv påverkan på materiella tillgångar och resurshushållning kan uppstå om mängden avfall totalt sett minskar och om mängden avfall till återanvändning samt återvinning ökar.

I avfallsplanen finns flera åtgärder som är kopplade till återanvändning, återbruk och ökad återvinning. Bland annat finns åtgärder för att öka mängden saker och material som återbrukas från ÅVC:erna, att etablera Fritidsbanken också i Perstorp och Örkelljunga samt att i kommunernas verksamheter öka återbruk av möbler och minska användande av engångsprodukter. Kommunerna är också viktiga aktörer när det gäller att minska miljöpåverkan genom att ställa miljökrav, exempelvis gällande avfallsminimering och återbruk, i upphandlingar och vid inköp.

Om föreslaget arbete gällande kommunernas eget arbete med förebyggande, återanvändning och sortering av avfall inom de kommunala verksamheterna genomförs kan kommunerna vara en förebild och gå före i arbetet för att utveckla en mer cirkulär ekonomi.

Utveckling av återbruk och kunskapshöjande aktiviteter kan, om de genomförs, få stor inverkan på hushållning av resurser. Om återanvändning och återvinning av material ökar, så kan behovet av att ta ut jungfruligt

⁴ Avfall Sverige (Avfall Web)

⁵ Avfall Sverige (Avfall Web)

material från jordens ändliga resurser minska. Det är alltid mer resurseffektivt att använda ett material flera gånger än att förbränna det och tillverka nya produkter av jungfruligt material (se även kap 4.4).

Omfattningen av de positiva miljöeffekterna beror på i vilken utsträckning människors beteenden förändras. Beteendeförändringar tar tid, men på lång sikt bedöms de positiva miljökonsekvenserna kunna bli stora.

4.2.4 Åtgärder för att minska negativ miljöpåverkan eller öka positiv påverkan

I avfallsplanen lyfts tillsyn som ett av flera styrmedel där tillsynsmyndigheten under 2022 prioriterat frågor om avfallsminimering, sortering och lämnande av avfall inom ramen för ett projekt. Detta är ett effektivt sätt att öka kunskapsnivån och skapa en förflyttning av avfall uppåt i avfallshierarkin. Resurser bör fortsatt läggas på att lyfta dessa frågor inom ramen för tillsyn.

Resurser och kunskap behöver tillföras arbetet med offentliga upphandlingar för att kunna genomföra upphandlingar med krav som leder till återanvändning, återvinning och förebyggande av avfall. Arbetet med offentliga upphandlingar är ett viktigt verktyg för att nå bättre resurshushållning och bidra till ökad cirkularitet.

För insamlade och sorterade material behöver det säkerställas att de uppfyller de krav som återvinningsindustrin ställer för att återvinna materialerna till ny råvara.

4.3 Bebyggelse och kulturmiljö

Här behandlas främst om- och tillbyggnationer på grund av ändrade insamlingssystem eller liknande, och hur dessa påverkar bebyggelse och kulturmiljö.

4.3.1 Nuläge och förutsättningar

Kommunerna har idag ett fullt utbyggt fastighetsnära insamlingssystem med fyrfackskärl för villor och fritidshus där mat- och restavfall, förpackningsfraktioner och returpapper samlas in. Fastighetsnära insamling av mat- och restavfall och returpapper sker också i separata kärl i alla flerbostadshus. Vid flerbostadshus sker fastighetsnära insamling av förpackningar hos de fastighetsägare som valt att ha insamling. Från 1 januari 2027 ska insamling av förpackningar ske fastighetsnära för alla hushåll, vilket i linje med åtgärd i planen gör att utbyggnad behöver ske.

Från och med 1 januari 2026 ska kommunerna ordna separat insamling av förpackningar på offentliga platser såsom torg och parker där kommunerna har ett renhållningsansvar enligt gatuhållningslagen.

4.3.2 Negativ miljöpåverkan

I avfallsplanen finns åtgärder som handlar om att fastighetsnära insamling av förpackningar ska införas för flerbostadshus och om att säkerställa källsorteringsmöjligheter i samtliga kommunala verksamheter. Införande av

fastighetsnära insamling av förpackningar kan innebära behov av utökade ytor för insamling av avfall och genom det påverka bebyggelse och på vissa platser kulturmiljö negativt.

Införandet av avfallsutrymmen för fler fraktioner i flerbostadshus och i kommunala verksamheter kan eventuellt påverka bebyggelsen negativt.

Föreliggande avfallsplan bedöms sammantaget inte innebära någon betydande negativ miljöpåverkan på bebyggelse och kulturmiljö. Det är dock viktigt att vid eventuella förändringar gällande avfallshanteringen göra bedömningar på specifika och berörda platser avseende påverkan på bebyggelse och kulturmiljö för att minimera eventuell negativ påverkan.

4.3.3 Positiv miljöpåverkan

I avfallsplanen finns en åtgärd om att ”erbjuda god tillgång till att sortera och slänga avfall i offentliga miljöer”. Åtgärden kan till viss del kopplas till bebyggelse och kulturmiljö. Åtgärden bedöms ha en positiv miljöpåverkan då det i förlängningen kan antas bidra till ökad medvetenhet om avfallens värde och genom det kan bidra till minskad nedskräpningen i offentliga miljöer.

I en åtgärd i avfallsplanen tas avfallshantering i den fysiska planeringen i kommunerna upp. Åtgärden avser säkerställa att samverkan sker och att avfallsorganisationen medverkar i processerna så att avfallshanteringen och även förebyggande av avfall beaktas i plan- och byggprocesser. Detta kan medföra positiv miljöpåverkan bland annat genom att undvika ombyggnationer, som i efterhand ofta blir svårare och dyrare att genomföra.

Föreliggande avfallsplan bedöms inte innebära någon ytterligare positiv miljöpåverkan på bebyggelse och kulturmiljö.

4.3.4 Åtgärder för att minska negativ miljöpåverkan eller öka positiv påverkan

Inga ytterligare åtgärder föreslås.

4.4 Luft- och klimatfaktorer

Luft- och klimatfaktorer omfattar de växthusgaser som bidrar till den globala uppvärmningen och övriga luftföroreningar som är farliga för människa och miljö. Här behandlas främst minskad mängd avfall, återvinning av avfall, ökad utsortering av matavfall samt transporterens påverkan.

4.4.1 Nuläge och förutsättningar

Livsmedelsproduktionen står för en stor påverkan på miljön. Cirka en tredjedel av all mat som produceras äts inte upp utan blir svinn och har därmed producerats helt i onödan. I genomsnitt beräknas varje person kasta ca 44 kg mat per år⁶, mat som istället hade kunnat ätas upp, och som kallas matsvinn.

⁶ Naturvårdsverket rapport ”Matavfall i Sverige 2018”, Hushåll kastar totalt ca 95 kg matavfall per person (varav ca 26 kg är flytande som går till avlopp och ca 69 kg är fast avfall), av detta är ca 44 kg onödigt matavfall, matsvinn. Av matsvinnet är ca 18 kg fast avfall och 26 kg flytande enligt rapporten.

Utsläpp från vägtrafik utgör, tillsammans med utsläpp från industrin, större delen av de totala utsläppen av klimatpåverkande gaser. De vanligaste luftföroreningarna består av kväveoxider, marknära ozon samt luftburna partiklar av olika storlek. Luftföroreningar kan ställa till problem lokalt, till exempel för människors hälsa, när höga halter uppstår nära en föroreningskälla eller inom ett tätbefolkat område. I en studie som presenterades år 2018 uppskattades antalet dödsfall till följd av luftföroreningar (NO₂ och partiklar) till ca 7 600 i Sverige per år⁷.

Avfallshanteringen är idag starkt beroende av transporter, främst med tyngre fordon för insamling av avfall och transporter till behandlingsanläggningar, men även av privatpersoners personbilstransporter för avlämning av avfall på återvinningscentraler. Det är dock bara en mycket liten del av utsläppen av klimatpåverkande gaser inom kommunerna som kommer direkt från avfallshanteringen. Utsläpp av klimatpåverkande gaser begränsas vid användande av förnybara bränslen, idag sker avfallstransporter med förnyelsebar HVO-diesel i kommunen medan maskiner som används går på fossila bränslen. Insamlat matavfall behandlas genom rötning där biogas som produceras ersätter fossila bränslen.

4.4.2 Negativ miljöpåverkan

Negativ miljöpåverkan bedöms kunna uppstå på luftkvalitet och klimat. Detta bedöms kunna ske om mängden transporter ökar när avfall i högre utsträckning sorteras i olika fraktioner som ska samlas in och transporteras till olika platser för återvinning.

Miljöeffekterna av ökade transporter är ökat utsläpp av främst kväveoxider, koldioxid och partiklar till luft, vilket påverkar luftkvalitet och klimat negativt. Konsekvenser på människans hälsa kan bli exempelvis att fler får nedsättning av lungfunktion och cancer⁸. Konsekvenserna på miljön kan bli förhöjd temperatur och förändrat klimat.

Miljökonsekvensernas omfattning av ökade transporter bedöms dock som små med hänsyn till avfallshanteringens ringa andel av transportsektorns utsläpp av föroreningar.

4.4.3 Positiv miljöpåverkan

Positiv miljöpåverkan bedöms kunna uppstå på luftkvalitet och klimatfaktorer. Detta bedöms uppstå främst på tack vare arbete med åtgärder som syftar till att:

- minska mängden avfall som uppkommer genom förebyggande och återbruk.

⁷ IVL 2018, "Quantification of population exposure to NO₂, PM_{2.5} and PM₁₀ and estimated health impacts", C 317

⁸Lunds Universitet, Medicinska fakulteten 2017, "Fine and ultrafine particle exposure: Health effects and biomarkers", ISBN 978-91-7619-386-0. Det har visats samband mellan exponering för partiklar, särskilt mycket små partiklar till sjukdomar i luftvägarna, astma, kronisk bronkit och cancer.

- öka materialåtervinningen.
- öka andelen matavfall som sorteras ut, vilket rötas och där biogasen kan ersätta fossila bränslen i transportsektorn.
- öka andelen fossilfria drivmedel vid insamling, transport av avfall och maskinell hantering av avfall.

Minska mängden avfall genom förebyggande

Genom att förebygga att avfall uppstår minskar miljöbelastningen genom minskade utsläpp, både vid tillverkning och vid behandling av avfall.

Avfallsplanen innehåller flertalet åtgärder som syftar till att förebygga avfall. Livsmedelsproduktionen står för en stor påverkan på miljön. Om arbetet som föreslås i avfallsplanen med att minska matsvinnet skulle falla väl ut kan detta bidra till en positiv miljöpåverkan.

Öka materialåtervinningen

Resultat från livscykelanalyser⁹ visar att nyttan ur ett miljöperspektiv är större vid materialåtervinning än vid förbränning, trots att mängden transporter bedöms öka. Det är således bättre ur miljöhänseende att återvinna material så många gånger som möjligt innan det förbränns. Miljöeffekterna av att öka mängden produkter och material som kan återanvändas respektive återvinnas, är minskade utsläpp till luft i hela produktionskedjan - från utvinning till tillverkning och distribution av varor samt vid behandling av avfallet. Genom att öka mängden material som samlas in för återanvändning och återvinning kan behovet av att framställa produkter från jungfruliga råvaror också minska, åtminstone på lång sikt. Därmed kan utsläppen minska vid nyproduktion av produkter. Avfallsplanen innehåller flera åtgärder som syftar till att öka återanvändningen och att förbättra sortering så att mer avfall kan materialåtervinnas.

4.4.4 Åtgärder för att minska negativ miljöpåverkan eller öka positiv påverkan

De viktigaste åtgärderna för att säkerställa att de beskrivna positiva effekterna uppstår, eller till och med blir större, är att säkerställa att de informationsinsatser och åtgärder för att exempelvis utveckla återbruk och sortering som föreslås i avfallsplanen omsätts i förändrade vanor och rutiner så att mängden avfall verkligen minskar och att mängden som materialåtervinnas verkligen ökar.

Kommunerna råder också över ett flertal åtgärder inom sina egna verksamheter och kan även påverka de upphandlingar som genomförs och de rutiner som tillämpas. Det är viktigt att kommunerna föregår med gott exempel. Alla kommunala verksamheter har ett ansvar för att minska avfallet och vara förebilder för kommuninvånarna.

⁹ Nordiska ministerrådets rapport 2015:547

4.5 Förorening och exploatering av mark och vatten

Här behandlas åtgärder gällande återanvändning och återvinning vid nedlagda deponier.

4.5.1 Nuläge och förutsättningar

Utsläpp till mark och vatten sker exempelvis i form av lakvatten från aktiva och nedlagda deponier. I Klippan, Perstorp och Örkelljunga kommuner finns enligt förteckningen i bilaga 3 till avfallsplanen; 14 nedlagda deponier i Klippan; 11 nedlagda deponier i Perstorp och 9 nedlagda deponier i Örkelljunga identifierade. Av de nedlagda deponierna i kommunerna finns en blandning av, enligt MIFO fas 2, inventerade deponier och deponier där inventering är gjord men där riskklassning ej fastställts.

Utsläpp till mark och vatten kan även ske till följd av olyckor och spill vid hantering av farligt avfall.

4.5.2 Negativ miljöpåverkan

Genomförandet av planen bedöms inte öka risken för utsläpp till mark och vatten.

4.5.3 Positiv miljöpåverkan

Genom att motverka en ökning av mängden avfall i samhället med hjälp av informationsinsatser gällande förebyggande av avfall och ökad återanvändning, kan mängden material som utvinns ur jordskorpan på lång sikt minska och därmed även tillförseln av mängden giftiga ämnen till omgivande natur och miljö. Den positiva miljöpåverkan av ökad återanvändning och ökad materialåtervinning kan därför på sikt bli stor.

Fortsatt arbete med utredningar för att färdigställa riskklassificering avseende nedlagda deponier kommer om arbetet med genomförande av identifierade åtgärder sker minska risken för negativ miljöpåverkan.

4.5.4 Åtgärder för att minska negativ miljöpåverkan eller öka positiv påverkan

Vid åtgärder för nedlagda deponier behöver hänsyn tas till följder av klimatförändringar som exempelvis ökad eller minskad vattenhalt i marken samt uppkomna mängder lakvatten.

4.6 Inbördes förhållande mellan ovanstående miljöaspekter

Miljöaspekterna ovan hänger tätt samman. En åtgärd kan påverka flera aspekter samtidigt, både positivt och negativt. Ett exempel på detta är att information om avfallshantering kan leda till ökad sortering och bättre behandling av farligt avfall, vilket kan bidra till positiv miljöpåverkan genom bättre resurshushållning och minskad risk för farligt avfall i restavfallet. Ökad källsortering skulle dock även kunna bidra till negativ miljöpåverkan på luft- och klimatfaktorer om transportererna vid insamling ökar. Miljövinsten med ökad källsortering är dock större än de negativa konsekvenserna av ökade transporter.

5 Sammanfattande bedömning

5.1 Betydande miljöpåverkan

Miljökonsekvenserna av genomförandet av föreslagen avfallsplan bedöms i huvudsak vara positiva. Åtgärderna syftar till att förebygga att avfall uppstår, öka återanvändningen och öka andelen som återvinns. De negativa konsekvenserna av genomförandet av planen bedöms vara små och främst vara kopplade till risk för ökad mängd transporter. Vinsten av återanvändning och återvinning är dock större än de negativa konsekvenserna av ökade transporter.

De viktigaste åtgärderna för att säkerställa att de beskrivna positiva effekterna uppstår, eller till och med blir större, är att säkerställa att de informationsinsatser och åtgärder om att exempelvis utveckla återbruk och sortering som föreslås i avfallsplanen omsätts i förändrade vanor och rutiner, så att mängden avfall verkligen minskar och att mängden som materialåtervinns verkligen ökar. Det bedöms viktigt att ha uthållighet beträffande kommunikationsinsatser eftersom det kan ta lång tid att förändra beteenden.

Kommunerna råder över flera åtgärder inom sina egna verksamheter och kan också påverka exempelvis genom de upphandlingar som genomförs. Det är viktigt att kommunerna föregår med gott exempel. Alla kommunernas olika verksamheter har ett ansvar för att minska avfallet, sortera och vara förebilder för kommuninvånarna.

Risken för negativ miljöpåverkan bedöms som liten vid genomförande av avfallsplanens åtgärder. Negativ miljöpåverkan bedöms kunna uppstå främst om mängden transporter ökar, vilket ger upphov till klimatpåverkande gaser och buller. Negativ miljöpåverkan kan också uppstå på bebyggelse och kulturmiljö vid förändringar gällande avfallshanteringen.

Sammanfattningsvis bedöms den negativa påverkan av genomförandet av avfallsplanen vara liten. Planen bedöms främst medföra positiv miljöpåverkan.

5.2 Nationella och internationella miljömål

Avfallsplanens mål och inriktning ligger i linje med hållbar utveckling och ansluter väl till globala miljömål samt nationella miljö kvalitetsmål och etappmål. Sammantaget bedöms de nationella miljö kvalitetsmålen påverkas i positiv riktning av genomförandet av avfallsplanen om målen uppnås.

5.3 Åtgärder mot negativ påverkan

Nedan beskrivs förslag att beakta vid genomförande av planen för att motverka negativ miljöpåverkan eller optimera positiv miljöpåverkan:

- För att minska risken för negativ påverkan på människors hälsa vid genomförande av planen bör det bland annat säkerställas att inga gifter som borde ha fasats ut ur kretsloppet återförs i produkter som återanvänds/återbrukas.

- I avfallsplanen lyfts tillsyn som ett av flera styrmedel där tillsynsmyndigheten under 2022 prioriterat frågor om avfallsminimering, sortering och lämnande av avfall inom ramen för ett projekt. Resurser bör fortsatt läggas på att lyfta dessa frågor inom ramen för tillsyn.
- Resurser och kunskap behöver tillföras arbetet med offentliga upphandlingar för att kunna genomföra upphandlingar med krav som leder till återanvändning, återvinning och förebyggande av avfall.
- Det är viktigt att kommunerna föregår med gott exempel. Alla olika kommunala verksamheter har ett ansvar för att minska och sortera avfallet och därigenom vara förebilder för kommuninvånarna.
- Vid åtgärder för nedlagda deponier behöver hänsyn tas till följder av klimatförändringar som exempelvis ökad eller minskad vattenhalt i marken samt uppkomna mängder lakvatten.

6 Uppföljning

Miljöpåverkan kommer att ingå som en parameter i uppföljningen av genomförandet av avfallsplanen. Uppföljning och utvärdering av avfallsplanens mål och åtgärder kommer att ske årligen. Närab ansvarar för att uppföljning av mål och åtgärder genomförs och att en sammanställning skickas till kommunstyrelserna i respektive kommun.

Det är viktigt att det säkerställs att det finns resurser för uppföljningen av målen och miljöpåverkan.

7 Referenser

FN:s utvecklingsprogram, UNDP	De globala målen, www.globalamalen.se
Förpackningsinsamlingen	www.ftiab.se
Håll Sverige Rent	www.hsr.se
Havs- och vattenmyndigheten	Marin strategi för Nordsjön och Östersjön - Åtgärdsprogram för havsmiljön 2022-2027 enligt havsmiljöförordningen www.havochvatten.se
IVL 2018, Naturvårdsverket	Quantification of population exposure to NO ₂ , PM _{2.5} and PM ₁₀ and estimated health impacts, C 317
Miljöbalken med föreskrifter	www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/
Naturvårdsverket	”Att göra mer med mindre - Sveriges avfallsplan och avfallsförebyggande program 2018–2023”, www.naturvardsverket.se
Naturvårdsverket	”Matavfall i Sverige 2018”, www.naturvardsverket.se
Nordiska ministerrådet	“Climate Benefits of Material Recycling: Inventory of Average Greenhouse Gas Emissions for Denmark, Norway and Sweden”, Rapport 2015:547, www.norden.org
Regeringen	Nationella miljökvalitetsmål